

Ամսացումի Էֆեմար

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԵ ՎԵ ՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԵ

ԵՔԻՆՃԻ ՍԵՆԵ

1867 ՆՈՅՏԱՐԵՐ 14 ՍՈԼԸ

ՆԻՄԵՐՈ 518

Տարածութիւնը Եֆեմարի համար 300
հեկտար է, որոնցից 200 հեկտար փայտաբերութիւն
իւնիւն ունի, 200 հեկտար արոտավայր է, 400 հեկտար
գոմար է, 50 հեկտար փայտաբերութիւն ունի:

Եֆեմարի շինութիւնը 1867 ՆՈՅՏԱՐԵՐ 14 ՍՈԼԸ
էր 14 հեկտար, որոնցից 10 հեկտար փայտաբերութիւն
ունի, 4 հեկտար արոտավայր է, 4 հեկտար գոմար է:

Եֆեմարի անասնոցի թիւը 1867 ՆՈՅՏԱՐԵՐ 14 ՍՈԼԸ
էր 14 հեկտար, որոնցից 10 հեկտար փայտաբերութիւն
ունի, 4 հեկտար արոտավայր է, 4 հեկտար գոմար է:

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻՍՏԱՍԸ

ԷՏԱՍԱԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅՅԵ

Նոյեմբեր 15 բազար իրթէսի:

Այլուր 55-36

Գարաւնոր 56-1

ՀԱՎԱՏԻՍՈՒԹՅՈՒՆ ԹԵԼԵԿՐԱԳՐԱԿԻՆ

(Ամսուր Հաւաքութեան)

Փարիս 25 Նոյեմբ. սաւաթ 5
վե 30 տագրգասընտա:

Կարիպալտի խաւթաւ օրմուշ իստե,
չիմտիլիք սաւրթի մահստեւտե թաս
հիհի միլաւ իթմիշ տիր:

Լոնտրա. — Գաթլ օրմուշ ֆէնիան.
լարա ըրալթէն տիւնքիկիւն պիր ճէնագե
ալալթ թէրթիպ օրմուշ, վե ալալթ.
սը պիր գարըլթիլթ գուհուր իթմէքսի.
զին, պիր միթինկ վուգու պուլմուշ տուր:

Փարիս, 25 Նոյեմբ. ալալթ սաւաթ 1
վե 20 տագրգասընտա:

Ֆլորանս — Լա Նագիստե նամ գալթ.
թանըն թաստիքին կէօրե Մ. Բօլիւր
յուլվար աւուտաւ էօտէնէճէք իթալիան
ֆօնտօտու ֆայրգարընը նագաւէն էօտե.
մէք իչին իթիլթ իտեն մէպլալթ մէվ.
ճուտ վար իմիշ:

Լոնտրա — Պէլֆաթ շէհրիստե մէ.
քիւլթ պահալթիլթ իչին գարըլթիլթ.
լար գուհուր իթմիշ տիր: Տիւպլին վե
սայիր շէհրիլթիլթ տալի քէգալթ պու.
ս պէպէ մէպին էհալիտ պիր հարարթ
վե ճօշկուլթիլթ հիւքմ իթմէքտե տիր:

Փարիս, 25 Նոյեմբ. ալալթ սաւաթ 4
վե 30 տագրգասընտա:

Էքսերիա տէվէթլէր, Բուսիա, Բարա
վե իթալիա տալի պէրապէր օրմուշ.
լար հալտե, գօնէրանսա ըրուլի մուվա.
ֆագաթ կէօթէրմիլթ տիր: Բրուսի.
անըն գապուլ իթմէսի տալի յահիհ կի.

պի տիր. վե ինկիթէրանըն գապուլ իս.
լէմէսի տալի մէմուլտէն տիր:

Ֆլորանս — Իթալիանըն Լա Կալթ.
Օթֆիլթիլ Նամ ըտմի զալթ թասընըն
պիլտիրտիլին կէօրե Կարիպալտիլին սըհ.
հէթի պէտէնիլթի կիւն պէ կիւն ֆէ.
նալալթալթ օրմուշ զուտան, իթալիա
վիւքէլալթ մէվիլ վե մէշլէրթ իտե.
րէք, Կարիպալտիլին տէրհալ Գարրէրա
ճէգրէսիլթ նագլ օրմուշալթ գալար
վէրմիշ տիր:

Սէն — Բէթրսպուրկ

Պիր էմրի իմրէրաթօրի միւլթիլթ
կէլէճէք յուլվար այլ 15 ինտէն փեւր.
վար 15 ինտէ տէկին, պին նէֆէրտէ 4
նէֆէր աւուր ալալթալթ էմր օրմուշ
տուր:

ՀԱՎԱՏԻՍՈՒԹՅՈՒՆ ՏՈՒԽԻԼԻՅՅԵ

Տէվէթլու իւլթիլթ ֆուտա
բալա հալթիլթի կէլէն ընճէմպիհ
կիւնիւ մապէյնի Հիւմալու. շաղըլթ
Ձաթը հալթիլթի ֆատիլահի իլէ պէրա.
պէր մէշլու օրմալթիլթ մալհար օրմուշ
տուր:

— Պօսնա վիլալթիլթ տէֆթէրալթ.
զը ըրլթպէի ուլա սընթը սանիսիլթ
մէթթուպիլ մալիլթ մուլթիլթ սապը.
սէտալթիլթ ըրիլթ էֆէնտիլթ թէվթիլթ
պուլթիլթ տուր:

— Մըսըր իլթիլթիլթ ինտէն թէլթ
օրմուշ երգալթան, ըթթիլթ զուրէպալթ
(ղարիպլէր) իչին, օթուլ պին օգգա պէք.
սիմաթ, վե օթուլ պին քիլէ արու, վե
օն պին օգգալթան զիլալթ հուպուպա.
թը սայիր վիլթալթ իթմէսիլթ, չու կիւն.
լէրտէ թաղսիլթ օրմուշալթ տուր:

Քէգալթ էինէ զուրէպալթ մէքթիլթ
իչին ճանիլթ միլթիլթ չիմտիլթ տէկին

Նալթիլթ տէֆթիլթ իլէ երկիրմի պին քի.
լէտէն զիլալթ արու. կէլթիլթիլթ, ա.
նըն տալի պու. կիւնլէրտէ թէվթիլթ օրմ.
նալալթ մուլթալթ տիր:

— Հիւքիլթ թարալթիլթ, Գա.
սապա տէմիլ Եօլու գուլթիլթալթ վե.
լիլթ թէլթիլթ մէսիլթ, Նիհայթ
իւլթ պու բալար կիւնիւ հալթ ու.
թէվթիլթ օրմուշ, վե միւլթ Բալա.
կէլէն սէնիլթ իթալթ գալար օրմ.
մալալթ թէլթիլթ պէտէ 23,000
լիւր մըգալթ պիր մէպլալթ ալալթ իթմիշ
տիր: Շիմթիլթ հալ մէքթիլթ գուլթան.
եա եալթ 1867 յուլթ 31 տէ միւլթ.
տէթի իթթալ պուլթ ալթալթ իլա.
նէլթ ալալթ իթմիշ տիր:

— Սիլթիլթ վարիլթ օրմ պիր թէ.
լէլթալթ նէգալթ, Եօլու գալթ վե գը.
րալթալթ հալթիլթ ըրիլթ, պու բալար կիւ.
նիլ էօլթ վալթիլթ օրմալթ պէք.
լէնմէքտէ իմիլթ:

— Կիլթիլթ ճէգրէսիլթ ալալթ իլա.
պէլթիլթ կէօրե, Սալա վե Գօստալթ է.
ֆէնտիլթ Բալալթ մէսիլթ ճէլթիլթ
թէվթիլթ պուլթալթ, Գանալթ վե
թէլթ էհալթ իթալթ մուլթալթ իթթիլթ
օրմուշ, չար, վե Գարալթ օրմիլթ էֆէնտիլթ
եա տալի քէգալթ փալալթ մէսիլթ
թէվթիլթ պուլթալթ, Հանալթ էհալթ.
թիլ վալթիլթ մուլթիլթ նալալթ օրմուշ
տուր:

Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն

Իլթ տիւնքի կիւն նէշիլթ վալթիլթ.
տիլթիլթ պիր Հալթիլթալթ Հալ թա.
րալթիլթ վարիլթ օրմուշ օրմ պահալթ
այնընըն պու կիւն տէրճի ճայիլթ կէօրլթ.
միւլթ տուր:

• • • Միւլեւիֆ •

10/22 նոյեմբեր 1867 Պէյ-օղլու

Շու աթիտէքի միւլեւիֆաւմը զազէթայի միւլեւիֆայիսիզտէ տէրձ իթմէնիզ նիսպըմ տըր :

Կէնէն սէնէ Հասունեան հազրէթլէրինին Կաթողիկոս ինթիլիապ օլունմասը իլէ , Կիւլիկիա վէ Խաթանպօլ աթոռլարընըն պիլիէշ-մէսինի թէլէկրաֆ վասըթասը իլէ իշիթտի-յիմիզտէ , պիրլիյին , ճէմի վազըթտա իյի պիր շէյ օլտուղուն հիսս իտէրէք , միլլէթճէ մէմուռնիլէթ վէ մէսրուրիլէթ տույմուշ ի-սէքտէ , անճազ սէնէի սապըգատա միւլեւ-վէֆֆա Գրիգոր Գ . Պետրոս Ը . Կաթողի-կոսուն կիւնիւնտէ , պու իքը աթոռուն պիր-լէշմէսի հազընտա օլան միւլաքէրէլէրի տէր-խաթըր իտէրէք , անճապ Հասունեան հազ-րէթլէրիտէ միւլեւիֆա Կաթողիկոս Կիւլի-միլլէթին 190 սէնէլիք թուհանի հուգուգ-լարընը մուհաֆազա իտէճէ՞ք մի միւլահա-զալարը արասընտա , պիրտէ Հասունեան հազրէթլէրինին , միլլէթտէն պիր գաշ միւհ-իէրէմ գաթլարըն միւլաճէնէսինտէ , Եանի « Պէն քէնտիմ իշին Բօմաեա կիթմէթօրու՞մ , իլլա խալէֆլէրիմ իշին , պէն նասըլ օլտա , հէմ նախագահըմ , հէմտէ կաթողիկոս ինթի-խապ օլունմուշու՞մ , պանա կէթօրէ պիր իլի-չիք եօգ տուր , լաքին խալէֆլէրիմին ինթի-խապընտա տախի միլլէթին հուգուգուսու-ռապիթ իտէմէքսէմ , պու մէմնէտի գապուլ իթմէմ » իգրարընը իշիտէլէրտէն պիրիտէ , զանըմտա ֆէթանէթլու միւլեւիֆի Մէճ-մուա օլմալը տըր . նասըլ քի Մէճմուանըն 695 նիւմէթօսունտա իլանըն տախի օգու-տուղուսուգտա , պէօյլէ պիր միւհիլէրէմ գաթ նախագահ պուլունտուղու հալտէ , միլլէթին խայրըն տիւշիւնմէյրէք , իգրա-րընըն մուղայիրինտէ պուլունմաճաղընը քիմ-սէ տէր խաթըր իտէմէք օլտուղունտան , միլլէթին գալպի պու եիւզտէն րահաթ օլ-մուշուտու :

Իշ , պու մէրքէզտէ պուլունմագտա իքէն , իքի մահ սօնրա 703 նիւմէթօլու իլալէի Մէճմուայը Հալապիս վասըթասըյա , Հա-սունեան հազրէթլէրինին Հոռվմատա Կիլիկիա Կաթողիկոսալուղունուն թաստիգ օլունմասը իլանընտա վազը իւլիւնճիւ պէնտ պիլլէրի պու հուգուգ հազընտա պիրազ շիւքէտէ պըրազմըշ օլտուղունտան , թահգիգ վէ թէ-ճէսսիւսինէ մէճպուր օլարագ , իլին նէրատ-տէլէրտէ իճրա օլտուղունու անլատըգտա , եիւրէյիսիզտէ պիր ունուտուլմազ աճը տըր տուլտուգ , վէ պաշլատըգ տէմէյէ վէ է-լան տէրիզ , վէ էօմրիւմիւզիւն խլթամը-նատագ տիւլէյէ պօրճուեուզ , Եանի Նուր էնսին օ թուհանի ազիզ քէտէրին մէզարընա քի , սէնէի սապըգատա պու իքի աթոռուն պիր օլմասը հազընտա քէնտի հաեաթտա օլտուղու հալտէ , Կաթողիկոսալուգ իսթիֆա-սընը վէրմէյէ րազը օլուպ , ֆագաթ միլլէ-թին թուհանի հուգուգլարընըն պիր նօզթա-սընա խալէլ կէլմէմէք չարթը իլէ , վէ պիր թարիխտէտէ Հոռվմատան քէնտինէ թէք-լիֆ օլունան Կարտիսալըգ իւնվանընտա գապուլ իթմէյիս , րէտտ իթմիշ օլտուղու , կէթրիւնիւր քի , պու հուգուգլարա վագ-

թիլէ պիր խալէլ կէլմէսին իշին իմիշ , Նի-հայէթ միւլեւիֆա Կաթողիկոս հազրէթ-լէրի միլլէթին խայրընը կէօզէտէրէք , պու իշի իճրա իթտիթմէտիլի հալտէ « Պէն սազ-լըղըմտա պու հուգուգլարըն պիր նօզթա-սընտան ալըրլամամ , անճազ պէն էօլտիւք-տէն սօնրա , նէ իսթէրսէնիզ հաբըն » տի-յէրէք , իշի պու հալտէ պըրազմըշ իտի : Անճազ շուրասը պիր վազըթ ինքեար օլու-նամագ քի , պու կիպի միլլէթ խայրընը կէօ-զէտէն գաթլար կէրէք թուհանիտէ օլմուշ վէ կէրէք ճիւմանիտէ քէնտիլէրի էօլիւրէր-սէտէ , իսմ ու շէրէֆլէրի հիշ պիր վագթ էօլմէզ , վէ տիւնեա տուրտուգճա տուհա-մագհար օլուր :

Նասըլ քի տէտիք , պու ունուտուլմազ եիւրէք աճըլարը միլլէթին էքսէրիյէթինէ սիրայէթ իտէրէք , պիրտէ հոկա . 20 մէճլի-սի գուհուր իտիպ , մէզքիւր մէճլիստէ ա-ճէպա շու աճըլարըմըգա պիր չարէ պուլա-պիրլիթմիլիզ ֆիթըլէրինտէ կէզէր իքէն , մէ-կէր պիր իքինճի աճը տահա իշիտէճէյիմիլիզ , Եանի թուհանի հուգուգլարըմըգըն կիթմէսի-նէ գանաաթ օլունմաեուզ , ճիւմանիտէ կիթ-միշ , Եաթու կիթմէք իւզրէ իմիշ : Պուսա գարընըգ պաշգա պիր շէյ տէյէմէյիզ , իլլա մէճլիսին սօն քէլամընը , Եանի « Գրօթէսթօ » :

Կէլէլիմ շիմտի սէմահէթլու Կաթողիկոս հազրէթլէրինէ , պու ճիւմանի մատտէսինտէ թուխսաթ վէ աֆլընըղ տիլիյէրէք , հազգա-նիյէթին մուղայիրի օլարագ պիր իքի լաֆ-ղընըգ , Եանի (120 պին նուֆուստան եիւզ պինի պէօյլէ իսթէտիքլէրի հալտէ , 20 պին նուֆուսա պազըլը՞ր մը) պուեուրմանըզ , Պուրաճըգտա հատիթ օլմաեարագ օրարըմ սիքէ , թուհանի քէտէր , պու կիւնքի կիւն միլլէթիմիլիզին , միլլէթ թանըլմասընա սէպէպ հաճըն նուֆուսալար տըր , սիւրկիլիւնլէր շէ-քէն , մալիստէն միւլքինտէն , էյալ ու էվ-լատլէրինտէն վէ պազըլարընտա ճանընտան օլանլար , աճէպա օ եիւզ պին տէտիլիլիզ էյալէթլէր նուֆուսալար մը տըր , Եօլսա օ հիշ եէրինէ գոյտուղունուգ բայիթախլը ա-լինին 20 պին նուֆուսու՞մ մու տուր : Հէլէ 1856 խաթթը հիւմաեուսա նազար պուլ-րուլտուղու հալտէ , սիւքիլէթ մէճպուր օ-լունմաճաղընտա շիւքէն եօգ տուր . : Պիզ քի փայլթախլթը ալիտէյիզ , գօնսթիլիւսի-օն գանուսու ալթընտա օլմատըղըմըգ հալ-տէ , նուֆուս , իսթէր 10 պին օլտուն , ի-սթէր 20 պին օլտուն , պուրաճա բաթրիքլիք հազընտա էյալէթլէր թարաֆընտան վէքիլ-լէր կիպի սայըլըր օլտուղունուգտան , պու պապտէ էյալէթլէր , փայլթախլթ էյալիսին-տէն գիւլիւմ պէքէյէճէթլէր տիր . շիւնքի օնլար թարաֆընտան պուրատա խասսէթէն վէքիլլէր եօգ տուր քի , պուրատա վուգու պուլան իշլէրտէն մալիւմաթլարը օլտուն :

Էզ ճիւմէ հոկա . 20 մէճլիսի աճընճազ պիր հալտէ տաղըմըշ իսէտէ , իշին պիր սու-հուլէթ եօլու իլէ աճու օրթասը պուլուն-մասը իշին տրա սըրա պիր գաշ զէվաթտան միւրէթթէպ , տէֆա աէֆա գօմիսիօն մէճ-լիլէրինտէն սօնրա , նիւայէթ նոյեմբեր 5 տէ իզգէթլու Մըսըրը գատէ Պօղոս պէյին խա-նէսինտէ պիր մէճլիսէ գարար վէրիլիպ ,

(էվլէլա միւմալիլէյի իզգէթլու պէյ էֆէն-տիլէ , վէ սայիր վատըթա օլան էֆէնտիլէր հազրէթլէրինէ թէշէքքիւր խտէրիզ քի , պէօյլէ պիր իթթիֆագ վէ մուհապպէթ իլէ օլան մէճլիսին , քէնտի խանէլէրինտէ իճրա օլմատընա վասըթա օլմուշ տուր) վէ նիհա-յէթ մէճլիստէ պուլունան պիլ ճիւմէն էֆէն-տի վէ ազալար պիլ իթթիֆագ 9 քիշիտէն միւրէթթէպ պիր գօմիսիօն մէճլիսինէ գա-րար իլէ , շու վազըթտա միլլէթճէ գըլ ու գալէ վէսիլէ օլան կէրէք թուհանի վէ կէ-րէք ճիւմանի իշլէրին սուհուլէթլէ վէ միլ-լէթին խայրընը կէօզէտէրէք , գօմիսիօնու մէզքիւր պիր այ միւտտէթլէ պէյնէլ գօմիսիօն վէրիլէն գարարարը մէճլիսի ումուլիլէ իֆա-տէ իլէ , իճրասընա միլլէթճէ պիլ գարար վէ շու վազըթտա գըլ ու գալէ վէսիլէ օլան միլլէթճէ իշլէրին , խօշնուտ օլունմաճազ րատ-տէլէրտէ պիթմէսինի գօմիսիօնու մէզքիւր էֆէնտիլէր հազրէթլէրինտէն պէքէրիզ , վէ ճէր հալտէ գօմիսիօնու մէզքիւրուն , միլլէ-թի խօշնուտ իտէճէք րատտէլէրտէ պիր եօլ տիւշիւնէճէքլէրինտէ առա շիւքէմիզ օլ-մատըղընտան , էվլէլ պէ էվլէլ գօմիսիօնու մէզքիւր էֆէնտիլէրինէ թէշէքքիւր իտիպ , պատէնու միլլէթին պէօյլէ պիր միւհիմ հուգուգ մատտէսինին իճրասընա վասըթա օլմալէրի , միլլէթ տուրտուգճա թէշէքքիւ-րէ մագհար օլմաճալարընտա առա շիւքէն-միզ օլմաեաճազ տըր :

Անճազ պիր այտան թէճէմիւ իտէճէք օլան ումուլի մէճլիստէ , շու գըլ ու գալէ վէսիլէ օլան իշլէր իշին պիր վիճուտ օլա-րագ , հազգանիյէթ իւզրէ րէյ իճրա օլմասը իլին , շու միւհիմ մատտէ հազընտա պիր գաշ սէնէլէրտէն պէրու վուգու պուլան միւ-գաքէրէլէրի ճէմիի միլլէթտալարըմա իլան իթմէյի մէճպուր օլմուշու՞մ տուր :

Կէլէլիմ շիմտի սիզէ , ֆէթանէթլու միւ-էլիլիֆի Մէճմուա :

Սիզ պու անէտէք միլլէթճէ իշլէրի լա-եղը վէճէ իւզրէ իլան իտէրէք , վէ պաղէն ալըգ եաղըլմագլարըտա իւսթիւ էօրթիլիւ օլտուն անլաթմանըզ , վէ մալիւմաթ իտինէ-մէտիլիլիզ իշլէր իլին տէ « պուլունտան գիեա-տէ պիր մալիւմաթ էտինէմէտիք » տէմէնիզ մալիւմ տիւր , պուլարըն ճիւմէսի իլին ֆէշէքքիւր իտէրիմ . անճազ միւլեւիֆ հազ-րէթլէրի , պէն շէնտ սէնէտէն պէրու ապօ-նաթլարընըգտան վէ սալիս տօսթլարընըգտան պիրի պուլունտուղունմտան , պու պապտէ սիւքիլէթ իւզրէ կէլմէնիզտէն տուսեը ալսէր զազէթալար հազըլ օլարագ , գալէմէրինի իւզէրինիլէ տալթի իթմէնիզէ զիեատէ թէ-էսսիւֆ իտէրիմ :

Միլլէթինի սէվէն Պիր Հոռվմալան Հայ

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽԱՐԻՃԻՑԵ

Իթալեա մէմալքինին էքսէրիա մա-հէլէրինտէ գարընըգլարը վէ էհալիտէ ֆէվգէլատէ պիր ճօշիլուշուգ հիւքմ իթ-մէքտէ օլտուղու մալիւմ տիւր , թուրին շէնլի օլ տէրէճէ պիր թէլաշ վէ հարա-

րէթտէ տիր քի : հէման զանն խաւարին
պիր պիւղիւք ի խաւար զուհուրա կէլէ :
ճէք տիր : ի խաւար մէմալքինն հիւ պիր
թարաֆրնտա Ծրանսաեա գարշը չօգլուգ
պիր մուհապպէթ կէօսթէրիմէտիկի
տէրքեար օլտուղու հալտէ : վէ ֆիւլա-
գը է չօք ու խանէտանը Ծրանսաեա ի-
լէ կէօրիւ չիւրէր իսէտէ : էհալիէ վիլէտէն
պէրու պիր խուսումէթ վէ եախօտ ան-
լէրտէն խօշանմամադ իլին օլտն սէպէպլէ-
րինի գալպլէրինտէ եէրիւ շտիրմիլէր տիր :

Պու արալըգ Ծրանսաեա թալը ու
հարաքեալթը ի խաւարն էհալիսինն է ֆ-
քեարընը նէ տէրէճէ ալէվէնտիրաիկի
մալիւմ օլտուգ : Ծրանսաեա գարշը օլտն
խուսումէթ լէրինի պիր գալթ տախի չիւ-
տէթլէնտիրտի : խուսուսի իլէ թուրին
չէհրինտէ : « Կազէթ տիր Բէօբլ » (է-
հալի գազէթասը) նամ զազէթանըն չէհ-
րի մէզպուր էհալիսի իւզէրինտէ պէօլիւք
թէէօրի պուլունուպ : վէ ի խաւար մէ-
մալքինն հէք պիր եեալէթինտէ թէք չօգ
ֆիւրուլթ օլտնմագտա օլտուղու հալ-
տէ : գալըպ էհալիէ պիր սուլի իւզըն
ի խաւար ի խաւար ի խաւար ի խաւար
չէօլլէ քէ : մասամ քի Ծրանսաեա գարշը
ճէնի իտիպ զալէպէ իտէմէլէճէք իսէք :
էհալիինն քեալֆէթի պիրիւ չիւն : հիւ սէս
վէ չամալթ չըգմագտարըն նէ գաւտար Ծր-
անսաեա թալը ի խաւար վէ տիւք քեալիւք
լարը վար իսէ : պուլնարտան ախալիթ
ի խաւարն տէլի տալէթ իլլէմիլ : վէ մէզ
քիւր զազէթանըն պու տալէթինն քեալֆ-
իլէնի ի խաւարն էեալէթլէրինտէն գա-
պուլ իլէ ճէվապ վէրիւկ : պաշաւըլար
Ծրանսաեա մալթաթ օլտադ հիւ պիր չէ-
սալթըն ալմամապ : պու մալթաթ իսէ
ի խաւարտա զալէթ չօգ տուր : Պուլուն
իւզէրինն էհալիէ տուհա գիւտտէ պիր
զալիլէթ կէլէրէք նէ գաւտար Ծրանսաեա
եազը իլէ եազըլը տիւք քեալն ալիւօլարը
վար իսէ : քեալֆէթինն գըրըպ աշաղա
ալմըլար : քէզալիք « Գալէ տիր Գարի »
թապիր օլտնան պիր լօգալթանըն թէք
միլ ճամարըն գըրմըլար տըր :

Մէզքիւր կազէթ Տիւ Բէօբլ նամ զա-
պէթանըն նէգարէթինտէ պուլունան Մ-
Պօթթէրօ նամ պիր գալթ օլտուգ Նիալը
վէ կարիպալտի իլէ հէմէհրի տիր : պու
գալթ Նիս վէ Սափուա էեալէթլէրինն
Ծրանսաեա թէք օլտնմագտա գիւտտէ
գարշը կէլէնլէրտէն պիրիսի իտի : ֆէնտի
վալթանը օլտն Նիսա չէհրի Ծրանսաեա
վէրիլտիթտէն սօնրա թուրին չէհրի էհա-
լիսի խաւար ֆրնտան մէպուսանը միլլէթ
մէլիսինն ալա ինթիլտապ օլտնմուշ
տուր :

Մէզքիւր չէհրիտէ միլլէթմէքքին
խալիճէ Ծրանսաեա չու ալթիտէրի ի-
լանը զազէթալարտա նէչը ի խաւարմիլլէր
տիր :

« Ծրանսա իլէ ի խաւար պէլինտէ հէք
պիր ճիհէթլէ զուհուրա կէլէն էսէֆէն-
կիլ վազալար հէնկիւմընտա : պիլ թու-
րին չէհրինտէ միլլէթմէքքին Ծրանսա
թէպալարը : ի խաւար զազէթալարըն
Ծրանսա իլէ Ծրանսա չիւքիւմէթինն ա-
լըրմալա տիլգալթ իլլէթմէքքին օլտուգ-
լարը իլին հազալարընտա իպրազը թէ-
չէքքիւր իլլէթմէքքին վալթալէթինն զիմմէ-
թիմիլտէն աւտ իտէրիլ :

« Պու թէչէքքիւրմիլլէր գապուլ
օլտնմագտա իլին թէճա իտէրիլ : պիլ
տուլղու իլէ թալիլ օլտնան գարընտա չ-
լար թարաֆրնտան իպրազ օլտնտուղու
հալտէ : էսէֆի տէրունիմիլլէր մուլիպ օ-
լան չիմտիլ վազալարտա գարշը պիլիւմ ի-
լին թրօթէսթօ ի խաւարմիլլէր մագտարտա
թուլթուլալ իսէտէ : հէվալ քի : օլ-
վազալարըն մէնիլէ միլլէթտիր օլտալ :

(իւլլէ)

Ծրանսալարըն պու պէնանմամէսի հէք
նէ գաւտար իլի թէէսիլ թէճա իտէրէք
էհալի թարաֆրնտան հիւսին գապուլի-
նէթ պուլմուշ իսէտէ : պու ճիւմէ եի-
նէ Ծրանսալար թուրին չէհրինտէ զալէթ
միլլէթլէ պիր հալտէ պուլունմագտա ի-
միլլէր :

Միլան չէհրինտէ աւալի էհալի աւալ
րահալթ տուրմալըպ սօգալարտա սիւրիւ-
սիւրիւ տուլըպ պաղըլմագտա օլտու-
ղու հալտէ : հէք թարաֆրտա աւալըր
աւալտա տուլըպալտա : վէ աւալիլին ի-
աւտէսինն չալըլմագտա տըր :

Ղազէթալարըն զաննընմա պու հարա-
րէթ ի խաւարտա ուղուն միլտտէթ տէվալ
իտէճէք տիր : վէ ի խաւար տէվէթի պու-
րօմա մատտէսինտէ պու գաւտար քիւ-
չիւքիւք իլլէթքեալ իլլէթսի իլլէ էհա-
լիսին խըրօ ու աւալթ իլին տալէթ իլ-
լէմիլ օլտուղունտան : վէ րարալմէնթօ
ալըլարտա հիւքիւմէթինն թալը ու հա-
րեալթալթը չէտիա սուլթէթտէ գրիլթի-
թաեա ալընարապ : օնա գարշը գուրա
վէրիլէճէկի գօրգուսուլնա մէպիլ : ի խա-
ւարն չիմտիլ գապիլնէթօնա չալըլ-
մագտա տըր քի : մէլիսի մէզքիւր թէ-
ճէմիլ ի խաւարտէն րօմա մէսէթսինն պիր
սուլթէթի հասէնտէ հալ ու թէսվիլէ
իլլէթին : գիւրա պու օլտալըն հալտէ հիւ
պիր վիւքէրա մէմուրիլէթինտէ տէվալ
իտէմէնէճէք օլտուղունտա պալգա : էհա-
լի պիր վիճուտ կիպի աւալընալ թէվօ-
լիսիօն չըգարմալա վէ գրալը տալի ա-
շաղա ալմալա չըգըլարալ : ի խաւար
տէվէթինն իլլէրարէն թէհիլլէթինն տիւ-
չիւպ : պիրիլլէթսի եազըն իլլէն տալըլ-
մալընա սէպէպիլէթ վէրիլէճէկի գօր-
գուլմագտա տըր :

Էքսէրիա զազէթալար գօնֆէրալս
մէլիսինն թէճէմիլ իտէպիլլէճէկիլիմէ-
մուլ ի խաւար : չիմտիլ հալտէ Տէվէ-

թի ալիլէ իլէ Խուսան հիւքիւմէթինտէն
մատաքեալֆէթի տէվէթլէր տալէթ-
նամէլէր կէօնտէրիլմիլ իսէտէ : էվլէլա
րուսիա տէվէթի : գալթէն Բարա իլէ
իւնսիլէթի քեալիլէն գալթ ի խաւար օլ-
տուղունտան : պու մատտէտէ գօնֆէ-
րանը գապուլ տալի իլլէթ : Բարա թա-
րաֆրնա պիր խալըր օլտալ : գիւրա Գա-
լթօլիք Լէհիլէրի թալիլիլ իտէրէք : րուհ-
պանարընա էնվալի րահալթալըլար
վէրմէքտէ օլտուղու հալտէ : մէմուլ օ-
լտնմագտա ի խաւարտան գիւտտէ Բա-
րանըն մէնֆալթըն արալարըն : պա-
լուսուս մէզհէպէտէ ալ չօգ թէսա-
սիւպ վար տըր վէ պիր հէրեթիլիս տէվ-
լէթին : Բարանըն իլլէն գարըլմագ միւնա-
սէպէթսիլ պիր չէվ օլտուղունտա պաշ-
գա :

Ալալթիա տէվէթինն կէլինտիրտէ :
հէք նէ գաւտար Ծրանսա իլէ պիլ ի խ-
թիլիլ Բարանըն տիւննէվի հիւքիւ-
մէթի պաղալարա զալիլթ իտէճէք
տիր տէլի զանն օլտուղունտա իսէտէ : պու-
սար Բարա հիւքիւմէթի իլլէ միլլէթին
մէրթէպէ ուղապ տուլըպ : գօնֆօրտա
թապիր օլտնան մահուա աշտնամէնիլ
պիր պիրի աւտը սըրա պէնտէրիլիլ պօ-
ղուպ սէրալիլէթ թարիլիլ կիրէրէք
քէնտի սէլտմէթինն պուլմագտա օլտու-
ղունտա իսքեալթ օլտուլ իլլէն : աւալ մէ-
մուլ օլտնմագտա պիլիլ թէնտիլին
գարշը կէլմէքտէ օլտուղու մէպտէլէրին
սահալի պուլունան Բարանըն տիւննէ-
վի հիւքիւմէթինն թալալալ իլլէթին
վէ Ալալթիա տէվէթինն ումուրու ի-
տալթսի : պու կիւնքի կիւն Մ . տըր Պալթ
կիպի ալալտէ թէվ պիր գալթ էլիլտէ պու-
լունտուգա : գիւտտէ ի խաւարտա թա-
րաֆրտալը մէմուլ օլտնալիլիլ : նէ
թէլիլ Բարաեա : Լալիլ պիր Գալթօլիք
տէվէթ պուլունմագտա ճիհէթի իլլէ մու-
ղալիլինն կէօսթէրիլ ի խաւարտէն մէմուլ
օլտնմագտա տըր :

Ինկիլիլ հիւքիւմէթի գալթէն րօթթէս-
թանգ օլտուղու հալտէ : վէ րարալմէն-
թօնուն թէսի նուլթալարընտա : կէրէք
Ծրանսալարն միւտալիլէթինն վէ կէրէք
գօնֆէրանտա գարշը սէլլէնմիլ իլլէն :
պիր չօգ գալթօլիք թէպալարընտա իլա-
նէթէն գօնֆէրանտա գապուլ տալի իլլէ-
միլ օլտա : չիմտիլ գաւտար կէրէք իլլէ-
լիլ հիւքիւմէթինն վէ կէրէք էհալիսի-
լին ի խաւարտա կէօսթէրիլիլ հիւս-
նի թէվէճէհիւս աշքեար պիր իպալթ
տըր քի : ի խաւարն գալթիլ չէքէ-
ճէք տիր :

Բրուսիանըն աւալի պիր րօթթէսթանգ
տէվէթ պուլունտուղու վէ ի խաւար
Ծրանսալարն պիւս պիլ ի խաւարտէրէք
ալիլն միլլէթիլ իլլէթէն չալըլարըն :
վէ չօլ սօն վազալարտա կարիպալտի

կէօնիւլիւլէրինն մէսարիֆաթընը դա-
յըրմը տըր տէյի թէվաթուր պուլմասը,
տահա սայիր պիր չօգ տէլիլէր պուլմուն
տախի իթալեա տէվլէթի թարաֆընը
թուլաճաղընը թասաթիգ իտէպիլիւր, ֆա-
գաթ Ալմանեատա պուլունան խայլիճէ
գաթօլթըլէրին թէասիւսիլնէ թօգանմա-
մադ իշին վէ իլէրուտէ տահա Գաթօլթը
էհալիլէրտէ կէօգիւ պուլունտուղուն-
տան, անլէրին հիւսնի, թէվէճճիւհինի
ճէլլ պ իթմէք իշին գօնֆէրանսը պէլքի
գապուլ իտէր, ւօքին տայիմա իթալեա
մէնֆաթընա չալըչաճաղը շիւրհէսիգ
տիր, էօթէտէ պիր իօրանեա տէվլէթի
գալըր քի, կէօգիւ գաթալը օլարագ Բա-
բա նէ տէրսէ օնու իճրա իտէճէք տիր,
վէ պիր գաչտա սայիր ուլֆագ տէվլէթ-
էր պէլքի պուլնա ուլսուլար, իմսի է-
կէրչի գօնֆէրանս իշին գուհուրա կէլիշ
օլան քեաֆֆէյի կիւճիւքլէրէ դալէպէ
օլունարագ, թէճէմիւլ իթսէ տախի, ի-
թալեա թարաֆընա տախի էլպէթտէ
խօշնուտ օլաճագ սուրէթտէ պիր թէա,
պիր տիւլիւլիւլէճէք տիր, վէ իթալեա
պուլ հալտէ տէվաթ իտէմէգ օլունգճա,
պիր թարգ խօշնուտիլէթէ էշէ տախի իշի-
եաճը վարտըր, իթալեալը խօշնուտ իթմէք
իշին պիր սուրէթտէ Բաբաեա թօգանմա-
ճագտըր, իթալեաեա օլան իլիլիք Բաբաեա
թօգանաճաղը թապիլ տիր, իմտի Բա-
բանըն շիմտիլէ գատար պուլունտուղու
թէտպիրինտէն աշիքեար կէօրիւնիւլքի,
հիշ պիր վաղըթ էն ուլֆագ պիր միւսաա-
տէյէ տախի րուլի մուվաֆագաթ կէօթէր-
մէէէճէկինտէն, քեաֆֆէյի տէվլէթ-
լէր թարաֆընտան գօնֆէրանս գապուլ
օլունտա տախի, վէրիլէճէք գաթարը Բա-
բա հագըթլէրի գապուլ իտէր տէյի մէ-
մուլ իտէմէյիգ, քէզալիք նասըլքի տէ-
տիք էքտէրիա տէվլէթլէր Բաբանըն տիւն-
եկի հիւքիւմէթի իթիլիլալիլէթինի,
եախօտ Բաբա մէմալիքինն Լուքօւլ-
պուրկ կիպի պի թարաֆ պիր մէմալիք օլ-
մաթընը թէէմին իթմէք իշին իմգա վէրէ-
ճէլլէրի վէք շիւրհէլիճէ կէօրիւնտիւ-
կիւնտէն, գօնֆէրանսըն թէճէմիւլ իթ-
մէսինի եախօտ թէճէմիւլ իթսէ տախի
պիր ֆալիտէ հասըր իտէպիլէճէ կիլնի չօգ-
լուգ մէմուլ իտէմէյիգ:

Ի Լ Ա Ն Ա Թ

Պէյ-օղլունտա Բօլօնեը սօգաղը գարչը-
սընտա 350 նիւմէրօլու Սալլանի խանէսինն
ալթ գաթընտա քեային Դան-Յարաֆ օղլու
վէ շէրիլէրին մաղազսը, հոկտեմբեր 30
նոյեմբեր 11 տէն իթիպարէն ասըլ մալ օլ-
մուլ օլան ֆիաթլարտան 0/0 տէ 30 թէն-
գիլի իլէ մալլէրի ֆիւրուլթ իտիպ շէրիլիք
մուհասէպէլէրին րուլէթ իլլէմէէ պաչա-
մըշ օլունտան, պու րուլէթի մուհասէ-
պէյէ խիթամ վէրիլմէգտէն, էհալիլին մէգ-

քիւր մաղազաեա թէլլիքէ րաղպէթ պու-
լունտալէրի թէքարէն տապէթ օլունուր:
Պէյ-օղլու 11-23 նոյեմբեր 1867.

Պիւլիւք Նէնի խանտա իւթ գաթը քիւ-
լիւք գաթուտա տէրուինտէ նիւմէրօ 10
Անանիքեան վէ վարդեան մաղազաթնտա,
ալա ճիւստէն օլարագ հէր նէվի պօթօ շա-
րապարը վէ անպէրեէ գօնեադ, էհվէն ֆի-
եաթ իլէ սաթլումագտա տըր. վէ եինէ մէգ-
քիւր մաղազաեա Ֆրանսըգ չուհալարը վէ
գազմիր գուճալարը, վէ սայիր էշեալէր էհ-
վէն ֆիեաթ իլէ սաթլումագտա օլունտու-
տան, իսթէք իտէն գէվաթըն մաղազալը
մէգպուրէյէ պուլունտալէրի խաստէթէն ի-
լան օլունուր:

Մալազտա Պէյիլէքտէրէ ճատտէսինտէ
պիր թարաֆտան Գաթիլքօ արասը վէ պիր
թարաֆտան արասի խայլիլէ վէ թարաֆէյի
թարիլիլալ իլէ մահուտ, ալթը պին ղիրա
մըգտարի արաս գըթա գըթա վէ պիւթիւն
տախի ֆիւրուլթ օլունաճաղընտան, թալպի
օլան Չուխաճը խանընտա Պէրպէրեան ֆի-
թուլէթլու Սարգիս աղայէ միւրաճաթ իյ-
լէմէսի իլան գըլընտը:

Նէնի-գաթու տիշարըսը Պօթան իւթի
Նօ. 38 իլէ մուրագգամ պիր պապ իտանէ,
տէրուինտէ 7 օտա, քէպիր մուլպագ վէ
մալլէն վէ սարնը վէ գուհու վէ համմամ
վէ ախօտ պաղչէսի իլէ սաթլըգ տըր, ալմագ
միւրաթ իտէն, Օտուն գաթուսուլտա ֆէ-
րէսթէհի Ֆրէնկ օղլունուն տիւքքեանընտա
Յակոբեան հաճի խաչիկ աղայ իլէ կէօրիւլ-
մէլի տիր:

Գալազաթլար պաշնտա 183 նիւմէ-
րօ իլէ միւրագգամ պիր պապ չօրապճը
ալթքեանը սաթլումագտա, վէ թալէպ
օլան թափուգ բազարը Գիւրքճիւ չարչը-
սընտա էկիլնի Նիշան աղա իլէ կէօրիւլ-
մէլի տիր:

Էրմէնի թիւճճարլարինտան կրկնա-
աուլար ուսուլինտէ տէֆթէր թուլթ-
տուրմագ իսթէյէնլէր, եախօտ պու
թարգ իլլէր մէսէլա տէֆթէրլէրին թէա-
վիլէ իթտիրմէք վէ նիգամընտ գօյմագ
միւրաթ իտէլլէր իշին, իշպու իլմէ աշի-
նա օլուպ, վիզիթա իլէ վէ էհֆէն սու-
ոթթտէ պու թարգ խրամէթլէրին իճրա-
սընա հագըր պուլունան պիր գաթ վար
տըր, իսթէյէնլէր Գիւրքճիւ խան օտա-
պաշնտան սիւալիտէպիլիլէր:

Եւրոպա կրթեալ ազգային երիտա-
սարդ մը, մասնաւորապէս Հայերեկնի եւ
ուզողին նա եւ Գաղղիերէնի, Պատմու-
թեանը, Աշխարհագրութեան եւ Թուա-
բանութեան գասաւտուլթիւն ընկու-
պարտաւորլալը կիմացնէ, ազգային վար-
ժարանաց մէջ եղեր է, կամ թէ առանձ-
նաւորաց տուն:

Փափաքողք՝ կրնան Բերա Լէվանթ Հէ-
րալտի տպարանին դէմ Ապտուլահան-
նէրէն տեղեկութիւն առնուլ: 13

Ուզուն չարչը պաշնտա Շէրիֆ բաշա խանըն
գարչընտա իւլ նիւմէրօլու ֆուրունա միւթ-
թասըլ Ալի պէկ խանընտա, հաֆթաա իւլ
տէօրթ տէֆա դայէթ էհվէն ֆիեաթլէ, ին-
կիլիլ վէ թիւրքի լիսանլարընը թանսիլէ թա-
լէպ օլանլարա սիւուլէթլէ թալիմ օլունաճ
իւգրէ տէրա վիրիլէճէկի, վէ թահսիլէ րա-
ղիպ օլանլար, պէհէր ելմասաթ պէլէ գա-
տար մահէլլի մէգքիւրտէ հագըր պուլունա-
լարը իլան օլունուր:

Մէրճան չարչընտա Մարգարեան
Թարուլթիւն աղանըն 33 նիւմէրօլու քի-
թապխանէսինտէ, 100 քերական 30 ղըշ
վէ 100 հեղարան 80 ղուրուչա, վէ պին
իլէ ալանա տահա աչաղա սաթլումագտ
իլան գըլընտը:

Ալեա իւզիւմ րագըսը օլարագ էհվէն
ֆիաթլէ չու աթիլտէքի մահէլլէրտէ սա-
թլումագտա տըր:

Գալաթիտա Լուսաւորիչ քիլիսէսի
գարչընտա Միւհէնտիսեան թապխա-
նէսի պաղչէսինտէ:

Գատըր-քէյիլէնտէ վարդերէս աղանըն
գազինուտա:

Իւսկիւտարտա մէգարլըգ պուլունտա
Ալթա պէյի գազինուտա:

Սարը-եար Ենի մահալէտէ Պէրպէր
ուլթա վասիլին ալթքեանընտա:

Լանկուտա Ն. 19 րուլար ընկէ-
րուլթիւնուն քեարիլը գազինուտա:

Ենի գաթու սանտըգ պուլունտա
հաճի Թուսիկին տիւքքեանընտա:

Պէշիլթաշ Ենի մահէլլէտէ Ահմէտ
պէյին կազինուտա:

Իլիմօն իսկէլէսինտէ Եիւքսէք գազի-
նուտա նօմէրօ 13:

Սամաթիտա Հայկական ընկերութիւ-
նու գազինուտա:

Պալատտա Արչակունեան ընկերու-
թիւն գազինուտա:

Գուճարուտա բաթրիլիտանէ քէօ-
չէսինտէ պէգպէր Պ. Մահուկուն գա-
զինուտա:

Հասըթօյտէ Հալըճ օղլունտա հաճի
Նիկոլոսուն գազինուտա:

Աղա ճամիսինտէ Չիլ Պօղոսուն 139
նիւմէրօլու գազինուտա, իշ պու գա-
զինուտա րագըտան մաստա ալեա վէ խա-
լիս վիշնէ չուրուպու տախի էհվէն ֆի-
աթլա սաթլումագտա տըր:

ՍԱԼԻԳ ՂԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱԳԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆԷ
ԼԵՂԱԹՆ ԶԷՐԼԵՐԻ ԹԱՊԵԱՆԵՍԻՆԵՐԻ
ԳԵՌԱԶԵՐԱՆ ԵՐԵՎԱՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ԳԵՐԱԶԵՐԱՆ
ԳԵՐԱԶԵՐԱՆ ԵՐԵՎԱՆ ԵՐԵՎԱՆ 1867.